

BẠN CÓ BIẾT ...

Nguyễn Văn Hiếu

* Ý NGHĨA DANH TỪ “CƯ SĨ” CÓ TỪ Đâu?

Từ Grhapati dịch hán âm là Ca-la-việt, chỉ những người trưởng giả gia trưởng, thuộc dòng họ Phệ Xá một trong bốn họ giàu có ở Ấn Độ. Từ Ca-la-việt còn chỉ người tại gia có đạo. Sách Duy Ma Nghĩa Ký của Ngài Huệ Viễn ghi “Cư sĩ có hai, một là người giàu có, hai là người tại gia tu hành.”

Còn theo Trung quốc sách Lễ Ký của Hàn Phi Tử dùng từ này để chỉ ẩn sĩ có đạo, tức có tài mà không cầu quan tước mà ở ẩn không chịu ra làm quan.

Sau đó Phật giáo Trung quốc mượn từ này để chỉ người tu hành tại gia.

Thời kỳ đầu PG giới cư sĩ lấy giáo đoàn xuất gia làm trung tâm để sinh hoạt Phật học theo sự chỉ dẫn tinh thần của Tăng già. Dần dần Đại thừa phát triển một trong những nguyên nhân là do cư sĩ có ý vươn lên nên dịch kinh, viết sách, lập thuyết lý. Đặc biệt ở Trung quốc vào kỳ đầu PG du nhập Đông đô thì việc dịch kinh đều do cư sĩ đảm trách như An Huyền đời Hậu Hán. Ngay cả thiền sư dịch kinh vang danh thiên hạ là Cưu Ma La Thập vào cuối đời cũng bị vua Diêu Tân ép buộc phải sinh hoạt như cư sĩ tại gia. Về sau các vương hầu, quý tộc, văn nhân thi sĩ đời Tề, Tống, Lương, đời Đường, đời Ngô Việt, Minh, Thanh đều có những cống hiến những công trình dịch kinh tạc tượng, cất chùa, nghiên cứu.

Riêng cư sĩ Việt Nam hài hòa trong sinh hoạt xã hội, dung thông, Phật và yêu đạo vui đời cùng Tăng sĩ hoàng dương chánh pháp, kiện toàn tổ chức giáo hội. Những cư sĩ nổi tiếng trong giới Phật tử là Thiệu Châu, Nguyễn Trọng Thuật tại miền Bắc, Bác sĩ Lê Đình Thám, Lê Văn Định miền Trung và Mai Thọ Truyền, Đoàn Trung Còn tại miền Nam đã để lại nhiều đóng góp lớn trong mạng mạch cư sĩ Phật giáo VN.

Cư sĩ là người đóng vai chiếc cầu bắt qua sông, tâm ý và hành trạng để đưa đạo Phật vào cuộc đời. Bởi vậy,

người cư sĩ đều có tác dụng quan trọng ngang nhau trong vai trò ngộ đạo và hành đạo. Theo nhà tôn giáo học Mỹ Willy Breth viết: “... bản chất Tôn giáo thể hiện trong cách sống của tín đồ theo tôn giáo đó. ... sẽ mang khả năng truyền đạo mạnh mẽ và trực tiếp nhiều hơn là lý thuyết kinh điển nhằm chất đống dưới bệ thờ và trong thư viện” (Religion Nature 2001).

Vì vậy cư sĩ Phật giáo thời hiện đại phải xây dựng một phong thái sống thích hợp với khái niệm của một người Phật tử tại gia qua lời nói, sinh hoạt, và cách ứng xử.

* ĐẠI HỌC NALANDA NƠI HỘI TỤ TINH HOA CỦA PHẬT GIÁO SẼ ĐƯỢC XÂY DỰNG LẠI.

Theo ngài Nghĩa Tịnh cuối TK VII sau TL mô tả Nalanda có 8 viện, 300 phòng kiến trúc nguy nga tráng lệ. Nơi đây có hàng ngàn người đến tu học, những người tu học ở đây, sau khi hoàn thành chương trình đều trở thành các học giả Phật học uy tín.

Trước một di tích lịch sử của một Đại học lâu đời bị tàn phá sau cuộc xâm lăng của Hồi giáo tiêu hủy viện Đại học này vào thế kỷ 12. Nay các nhà lãnh đạo tại Á châu đã cùng đồng ý phục hưng ngôi Đại học này, Thủ Tướng Ấn Độ Singh và Thủ Tướng Nhật Abe trong cuộc hội đàm tại Đông Kinh vào tháng 12/2006 đã đồng ý thực hiện ý tưởng phát triển Đại học PG đầu tiên Nalanda thành trường Đại học Quốc tế. Hai bên đều nhắc đến vai trò quan trọng của Đại học Nalanda trong quá khứ trong việc phát triển PG là biểu tượng trường tồn của PG. Trong chuyến viếng thăm này của TT Ấn. Chính phủ Nhật cam kết tài trợ 3 tỷ USD hỗ trợ vào trao đổi văn hóa giữa Ấn và Nhật trong năm 2007 trong đó khôi phục và bảo tồn các di tích PG. Trước đó tháng 12/2006, Ngoại Trưởng Lý Triệu Trinh của Trung quốc đến khánh thành đền tưởng niệm nhà sư Huyền Trang đánh dấu chuyến thăm lịch sử của nhà chiêm bái đến Ấn Độ và Ngoại Trưởng Trung Hoa nhân mạnh đã sẵn sàng cho một dự án phát triển thánh tích tại đây. Và ngày 1/2/07 nhà khảo cổ học Ấn Độ V. Mishra đã phát hiện công vào Đại học Nalanda, công cách nền cũ hiện nay 1000m về hướng Bắc. Sự phát hiện này chứng minh Đại học PG này nơi tu tập và học hỏi của 93 quốc gia vào năm 627. Nhà sư Huyền Trang đến Ấn nghiên cứu PG trong 13 năm trong đó có 5 năm học tại Đại học này hiện thuộc TB Bihar miền Trung Ấn việc mới phát hiện công của Đại học Nalanda đã

chúng mình được những ký sử của nhà sư Huyền Trang đến Nalanda. Trước những yêu cầu đặc biệt trong việc phát triển đại học này TB Bihar, ngày 1/4/2007 Quốc hội TB Bihar đã thông qua nghị quyết cung cấp đất và giấy phép cho tái thiết Đại học Nalanda.

Đặc biệt Đại học Nalanda này chính phủ Ấn Độ đang chuẩn bị hồ sơ gửi đến UNESCO để được ghi nhận như một khu văn hóa thế giới vào năm 2003.

* PHẬT GIÁO TẠI PHÁP

Nước Pháp tiếp nhận và truyền bá Thiên Chúa Giáo có từ thời Đế quốc La Mã nhưng ngày nay người Pháp hướng về Phật giáo thật đáng kể như trong tạp chí “Evenement du jeudi” Phật giáo đang trở thành cứu cánh cho nền văn minh phương Tây. Ngày càng có nhiều nhân vật nổi tiếng phương Tây hướng về đạo Phật. Danh sách các tín đồ Phật giáo nhiều nhất là trong giới nghệ sĩ, trí thức, học giả và thể thao. Nhà văn pháp Jean Paul Ribes nói: “Phật giáo giải đáp được một băn khoăn mà không ai giải đáp nổi, đó là nỗi sợ chết”, Nhạc công nổi tiếng Jean Michel Jane nhận xét: “Phật giáo là sự khoan dung khác với các tôn giáo khác có lắm qui định khắc khe, gò bó” hoặc GS Dennis Gira tại viện nghiên cứu khoa học và thần học tại Paris viết trong cuốn “Đề hiến đạo Phật”: “Đối với tín đồ Cơ Đốc giáo, chân lý tận cùng là sự huyền bí của Chúa Trời. Trong quá trình đi tìm chân lý, con người có thể đi theo các bậc tiền bối, nhưng trước hết phải là do mình và tự mình”. Theo Frederic Lenoir thì gần đây, PG đã bắt đầu lan rộng ra ở mọi tầng lớp xã hội Pháp và trở thành một trong những hiện tượng tâm linh lạ lùng nhất tại nước Pháp vào cuối thế kỷ 20 này. Và khi nói đến môi trường sống trên toàn cầu hiện nay ông Jean Claude Carrière đồng tác giả với Đức Đạt Lai Lạt Ma trong cuốn “Sức mạnh của Phật giáo (La force du Bouddhisme)” viết: “Không có một truyền thống triết lý hay tôn giáo nào nhấn mạnh đến sự tương quan – tương duyên giữa mọi vật và mọi sinh vật như đạo Phật. Khái niệm này xét ra cho cùng là nền tảng của một nền sinh thái học thật sự. Vấn đề đạo Phật đặt ra quả thực là vấn đề quan trọng nhất. Sự sống còn của trái đất” mà ngày hôm nay nhân loại kêu gào về sự hâm nóng của trái đất, sự báo động này cách đây 9 năm đã đưa ra “thỏa ước Đông Kinh” (Tokyo Protocol) nhưng còn một vài nước vẫn làm ngơ về lời kêu gọi này.

* DANH XUNG PHẬT GIÁO NGUYÊN THỦY

Theo lịch sử truyền bá Phật giáo, Phật giáo Nam Tông xuất phát từ Tăng già Nguyên Thủy, nên cũng được gọi là Phật giáo Nguyên Thủy. Ở giai đoạn đầu bao gồm nhiều bộ phái khác nhau, hình thành ra Đại Hội kết tập kinh điển lần thứ ba. Tại Ấn Độ, khuynh hướng PG này phát triển 3 thế kỷ trước Tây lịch, cũng trong khoảng thời gian này, theo các đoàn hoàng pháp, Phật giáo Nam Tông vượt ra ngoài biên giới Ấn Độ ra đến các nước Sri Lanka, Thái Lan, Myanmar, Campuchia, Lào, kinh điển đều sử dụng tiếng Pali. Danh xưng PG Nam Tông hay Nam Truyền hay PG Theravada xuất hiện từ đó.

Trước đây, do những qua niệm phân biệt của phía Phật giáo Đại thừa (Mahayana: Maha là lớn, Yana là cỗ xe), còn gọi là PG Phát Triển, gọi PG Nam Tông là PG Tiểu thừa (Hinayana: được dịch nhẹ lại là Tiểu thừa) với ngụ ý chê bai. Ngày nay, danh xưng đó không còn ý nghĩa như thế. Qua cuộc truyền bá Phật pháp, Phật giáo Nam Tông, đã truyền bá phương pháp Thiền Vipassana (Thiền Tứ Niệm Xứ) cùng với kinh Nikaya và đã có nhiều ảnh hưởng tại các nước phương Tây.

* BÀ ELIZABETH BELL, NGƯỜI PHỤ NỮ ÚC TẠI VICTORIA VỚI TÂM NGUYỆN CÔNG HIẾN VÀ PHỤNG SỰ

Elizabeth Bell là một người tiếng tăm ở Australia. Từ năm 1974 bà được giới PG biết đến trong vai trò Chủ Tích Hội PG Bang Victoria (BSV Buddhist Society of Victoria nay đổi là BCV – Buddhist Council of Victoria). Bà được Chính phủ Úc trao huân chương cao quý vì sự cống hiến và phụng sự của bà đối với sự nghiệp phát triển PG tại quốc gia này. Trong thập niên 70, các công tác của bà tại hội BSV đã giúp người Úc thay đổi quan niệm đối với PG. Bà đã mời gọi nhiều nhà sư các nước đến giảng dạy tại Úc và được nhiều cơ sở PG gia nhập hội. Bà đã lãnh đạo hiệp hội PG Úc nhiều năm. Bà đến với PG lần đầu tiên vào năm 1963 sau khi nghe một vị thầy thuyết giảng. Bà nói rằng: “Tôi bị thu hút bởi tính chất thiết thực của bài giảng khi đề cập đến những khổ đau trong cuộc sống này”. Sau một thời gian lâm bệnh bà Elizabeth Bell đã từ trần vào tháng 3/2007, bà mất đi để lại nhiều thương tiếc và cảm mến của nhiều thành viên trong BCV tại Victoria.

* ĐÓA HOA QUỲNH HƯƠNG

Nhạc sĩ Trịnh Công Sơn viết trong bài Quỳnh Hương “Ta mang cho em một đóa quỳnh, quỳnh thơm hay

môi em thơm”. Hoa quỳnh là một loài hoa nở về đêm, hoa quỳnh có một họ với xương rồng. Ngày xưa người ta hay trồng quỳnh bên cạnh cây Dao (một loài cây kiểng có cành mà không có lá) để cho lá quỳnh tựa vào cành Dao nên có tên ghép là Quỳnh Dao. Danh từ Quỳnh Dao đã được một nữ văn sĩ người Đài Loan lấy đặt tên gọi là nữ sĩ Quỳnh Dao đã có những tác phẩm và phim ảnh quen thuộc với người Việt như “Xóm vắng”, “Giòng sông ly biệt”, “Hoa chùm gởi”, “Một thời xa vắng”. Hoa quỳnh kết nụ và vuron ra từ kẽ lá, khoảng ba bốn tuần sau hoa nở. Khi gần đến ngày nở búp hoa cong lên. Vừa tối là hoa bắt đầu bung cánh nở dần dần và nở hết lúc nửa đêm, chính lúc này hoa Quỳnh kín đáo khoe hết sắc hương để rồi cũng vội héo tàn ngay trước khi trời sáng. Tiếc thay mới lộng lẫy, kiêu sa, hương sắc là thế mà bây giờ rũ xuống, mềm nhũn như đã héo úa từ bao giờ!

*** TÀI TỬ ORLANDO BLOOM TRONG FILM LORD OF THE RINGS NGHIÊN CỨU PHẬT GIÁO**

Theo tạp chí Daily Star ngày 19/4/07, Orlando Bloom, chàng tài tử người Anh tạm dời xa điện ảnh để trở thành một Phật tử ngày ngày tụng kinh để tìm sự yên ổn trong tâm hồn. Orlando cho biết anh quyết định như vậy sau một thời gian dài bất an. Orlando Bloom là ngôi sao của phim Lord of the Rings nói: “Những triết lý tôi tìm hiểu không phải là cách ngồi thiền dưới gốc cây nhưng là tôi tập xem xét những điều xảy ra trong cuộc đời mình, tập hợp năng lượng để tiếp tục sống có ý nghĩa hơn”. Orlando Bloom cho biết anh cảm thấy bất an đã lâu trong thời gian đóng phần I của Lord of the Rings ra mắt năm 2001, và phần cuối phim “Cướp Biển Carribean – Spirates of the Carribean” năm 2007. Chàng tài tử quyết định tạm xa cuộc sống sôi động của điện ảnh tới Nam Phi để tìm hướng đi mới. Anh nói: “Tôi cảm thấy cô đơn và yếu đuối, nên muốn có thêm thời gian để nghĩ về mọi thứ đã xảy ra. Orlando sẽ nghiên cứu theo tông phái Soka, Jakka của PG Nhật Bản. Gần đây có tài tử Naomi Watts, Uma Thurman và người mẫu Kate Moss đã tự nhận mình là một người Phật tử.

Còn những người Việt chúng ta nghĩ gì khi có sẵn một kho tàng triết lý sống với PG từ gần 2000 năm?

Hiện sinh

- Bồng dung
hột nước vo tròn
- Lăn từ hắc mắt
thuở còn sơ sinh
- Giặt mình
đêm tuổi bình minh
- Biểu thời nơi chạy
bỏ mình hiện sinh

Tử sinh

- Đêm, em hứng Lá ..
bóng Lá chân ngày
- Rạng đông
tháng chạp tóc dài lưng cong
- Ta đi
lang bạt một vòng
- Ra giêng
trở lại nhập nhàng tử sinh

*Đông Phương
(trong Thi Tập Biển)*